

Ya Sulat sa mani HEBREO

Mas dakilay Anak Bapan Namalyari kaysa sa mani propeta buy sa mani ang-el

¹ Sabitun nunan panawun, magsabi yana si Bapan Namalyari sa mani ninunu tamu sa magmikakanayun na panawun buy paralan sa kapamilatan mani propeta na. ² Nuwa sa mani tawlin allun ati, nagsabi ya kantamu sa kapamilatan Jesus* ya Anak na. Dinyag Bapan Namalyari ya babun luta sa kapamilatan Anak na buy siya êt ta intalaga nan magmanan kaganawan bagay. ³ Makitan kan Jesus ya sawang Bapan Namalyari, buy nu parasaantuy pangaBapan Namalyarin Bapa na, para ya êt baydu. Sabay siyay mamipakapalan kaganawan bagay sa babun luta sa kapamilatan makapangyarian na sabi na. Pamakayari na kitamun inlinis sa mani kasalanan tamu, nag-udung ngina sa langit buy niknu ya sa wanan† Bapan Namalyari ya makapangyarian sa kaganawan.

⁴ Sa pakapakun baydu, nagin mas dakilay Anak Bapan Namalyari kaysa sa mani ang-el buy mas

---

* **1:2** 1:2 Ya labay sabin lagyu un “Jesus” sa sabin Hebreo “Mamiligtas si Bapan Namalyari.” † **1:3** 1:3 Sabitun nunan panawun, ayin nan karapatan na mas igit pun sa karapatan na mapaiknun ari sa wanan na. Kabay sabitun binyanan si Jesus un karapatan Bapan Namalyarin miknu sa wanan na, labay sabin, ayin nan mas igit pun sa karapatan na tinanggap na sa langit.

dakilay lagyuy indin kana kaysa sa mani lagyuy indin sa mani ang-el. ⁵ Gawan gisa man sa mani ang-el, ayin pinisabyanan si Bapan Namalyarin paradi,

“Sikay Anak ku,
buy amêsên, ipatanda kuy sikuy Bapa mu.”‡
Buy ayin ya êt pinisabyanan un paradi,
“Sikuy Bapa mu
buy sikay Anak ku.”§

⁶ Buy sên in-utus san Bapan Namalyari ya kagis-agisay Anak na sa babun luta, sinabi na,
“Sikaw wa kaganawan ang-el ku, ulimênên yuy Anak ku.”*

⁷ Buy dilag pun sinabi si Bapan Namalyari tungkul sa mani ang-el,
“Ya mani ang-el ya maglingkud kangku,
malyari ku silan daygên angin o apuy.”†

⁸ Nuwa ati ya sinabin Bapan Namalyari sa Anak na,
“Sikay Namalyari ya mag-ari kanuman.
Buy matinêk ka pag-ari mu.

⁹ Kapapaidu kamuy matinêk ka diyag,
nuwa pangkasulapwan muy mani nangadadawak ka diyag.
Kabay abiin na sangkan na pinili kata. Sikuy Bapa mun Namalyari.

Binyanan katan karangalan buy kasiglan na igit pun sa indin ku sa mani kaawyun mu.”‡

¹⁰ Sinabi pun êt Bapan Namalyari sa Anak na,

---

‡ **1:5** 1:5 Mani Kanta 2:7   § **1:5** 1:5 2 Samuel 7:14; 1 Cronica 17:13.   * **1:6** 1:6 Deuteronomio 32:43.   † **1:7** 1:7 Mani Kanta 104:4   ‡ **1:9** 1:9 Mani Kanta 45:6-7.

- “Panginuun, sa umpisa pun, sikay nay nanyag babun luta buy kaganawan idi sa langit sa kapamilatan kapangyarian mu.
- 11 Makpas sa babun luta buy langit, nuwa sika, manugêl ka kanuman.
Lumumay kaganawan abiin kaparisun yaming.
- 12 Ituklip muy mani abiin kaparisun gisay pagbalabal buy sagilyan mun bayu.
Nuwa sika, a ka magbayu.
Buy manugêl kan nabyay kanuman.”§
- 13 Buy agyan kanuman, asê sinabin Bapan Namalyari sa sisabêt man na ang-el ya paradi,
“Miknu ka sa wanan ku angga sa mapasuku ku kamuy mani kapati mu.”*
- 14 Nu parabaydu, sabêt ta mani ang-el? Ya mani ang-el, sabay silay mani ispirituy maglingkud kan Bapan Namalyari buy pan-iutus na sila amên manawup sa mani tawuy ilitas na.

2

Ya dakilay kaligtasan tamu

1 Kabay sêpat tamun itanêm sa bêkê tamuy mani nalêngê tamuy kapêtêgan amên a kitamu mailitêp. ² Isipin yuy ati. Sabitun nuna, ya Kautusan na indin Bapan Namalyari sa kapamilatan mani ang-el, napaptêgan pêtêg buy

---

§ 1:12 1:12 Mani Kanta 102:25-27. * 1:13 1:13 Sa Griego, “angga sa daygên kun tuturakan bitis muy mani kapati mu” (Mani Kanta 110:1).

nu sisabêt man na nallabag buy asê nanunul sa Kautusan, nananggap yan parusa ayun sa dinyag nay kasalanan. ³ Luyang ngabay kantamu. A kitamu makaligtas sa parusa nu daygên tamun ayin pukat ta dakilay kaligtasan na ubat kan Bapan Namalyari. Ya Panginuun Jesus ya nunan nipatanda tungkul sa kaligtasan na ati buy ya mani tawuy nakalêngê kana, sabay silay nagpapêtêg kantamun taganan pêtêg ga abiin. ⁴ Pinagpapêtgan êt Bapan Namalyari ya kaligtasan sa kapamilatan mani tanda', matakaupapas buy imala, buy sa kapamilatan mani kaagyuwan na ubat sa Ispiritu na ya indin na sa mani manampalataya ayun sa kalabayan na.

Napakadyag tawu si Jesus kaparisu tamu

⁵ Amêsên, tungkul sa babun lutay pansabin yan na palatêng, asê impabaalan Bapan Namalyari ya abiin sa mani ang-el nun a sa tawu.*

⁶ Tagawan ati ya idi sa Kasulatan,

“Bapan Namalyari, sabêt dayi ya tawu amên pigaganakan mu?

Sisabêt yaba amên lingunun mu?

⁷ Sa naêpêk ka panawun, dinyag mun mas nayêpay kabilyan na kaysa sa mani ang-el.

Nuwa pinarangalan muya kaparisun gisay ari,

---

* **2:5** 2:5 Dilag luway labay sabin ya sabi ya “tawu” baydi. Mumuna, sikitamun kaganawan ya dinyag Bapan Namalyari. Ikalwa, si Jesus ya nagin tawu sabitun idi ya baydi sa babun luta.

⁸ buy impasakup mu sa kapangyarian nay kaganawan bagay.”†

Abituy sinabin Kasulatan ya impaaypa sa tawuy kaganawan bagay, ya labay sabin lumatêng nga alluy ayin dakun sabêt ta bagay ya asê maipasakup sa tawu. Nuwa amêsên, a tamu pun mangakitan na impasakup na sa tawuy kaganawan bagay. ⁹ Nuwa nu tungkul kan Jesus, tanda tamuy sa naêpêk ka panawun, nagin mas nayêpay kabilyan na kaysa sa mani ang-el amên makadanas yan kamatyan. Nati ya para sa kaganawan tawu buy dinyag nay abiin gawan sa kangêdan Bapan Namalyari. Buy amêsên, binyanan yan kadakilaan buy karangalan gawan pinibabatan nay pamasakit angga sa kamatyan.

¹⁰ Si Bapan Namalyari ya nanyag kaganawan bagay buy dinyag nay kaganawan para kana. Buy kay ustuy tinulutan nay pasakitan si Jesus amên magin ganap ya bilang pangubatan kaligtasan tamu. Dinyag Bapan Namalyari ya abiin amên malakêy magin anak na buy gêtan na sila sa kaarian na. ¹¹ Si Jesus ya mallinis kantamu sa mani kasalanan tamu.‡ Siya buy sikitamuy inlinis na, kay gigisay Bapa tamu. Kabay a kitamu pan-ikadêng-êy Jesus ya bêgên na kitamun mapatêl na. ¹² Ati ya sinabin Jesus sa Bapa na,

“Bapa kun Namalyari, ipatanda kata sa mani mapatêl ku,

---

† **2:8** 2:8 Mani Kanta 8:4-6. ‡ **2:11** 2:11 Malyarin ya labay êt sabin, “Dinyag kitamun Jesus un banal.”

buy magkanta kun pangulimên kamu sa mani miaawyun na mani tawu mu.”§

13 Sinabi pun êt Jesus,

“Magtiwala ku kan Bapan Namalyari.”*

Buy indagdag na pun êt,

“Idi yaku di, kaawyun na mani anak Bapan Namalyari ya indin na kangku.”†

14 Ya mani anak Bapan Namalyari ya pantukuyun di, sabay sikitamuy mani tawu. Kabay si Jesus, nagin tawu ya êt kaparisu tamu ya dilag daya buy lawini amên sa kapamilatan pangamati na, lubus nan masambut si Satanas ya pinangubatan kamatyan kaganawan tawu. 15 Sa pakapakun baydu, imbus na kitamu sa kapangyarian limu, gawan sabitun nuna sa buun biyay tamu, mambumyay kitamun dilag limu sa kamatyan.

16 Kabay malinaw wa alwan mani ang-el la pansawpan Jesus nun a sikitamun mani kaapua-puan Abraham. 17 Kabay amên makasawup ya kantamun mapatêl na, kaylangan magin tawu ya amên madanasan nay pandanasên tamu. Sa pakapakun baydu, nagin pinakapuun pari tamu ya mapallunus buy tapat. Bilang pinakapuun pari tamu, siyay mamalatan kantamu buy kan Bapan Namalyari. Indin nay sarili na bilang andug amên siyay maparusan amên mapatawad da mani kasalanan tamu. 18 Buy gawan mismun siya, nadanasan nay kasakitan sabitun tinuksu ya, kabay masawpan nay mani mandumanas tuksu.

---

§ 2:12 2:12 Mani Kanta 22:22. * 2:13 2:13 Isaias 8:17. † 2:13 2:13 Isaias 8:18.

3

Mas dakila si Jesus kaysa kan Moises

¹ Kabay mani mapatêl ku sa panampalataya ya kaparisu kun binêg Bapan Namalyari ya makaawyun na sa langit, isipin yu nu sisabêt tagana si Jesus. Ayun sa paniwalan tamu, sabay siyay in-utus Bapan Namalyari para kantamu buy siya êt ta pinakapuun pari ya mamilatan kantamu kan Bapan Namalyari. ² Tapat ya kan Bapan Namalyari ya namiutus kana, kaparisun Moises ya nagin tapat sa pamaalan pamilyan Bapan Namalyari* sabitun nuna. ³ Nuwa panituwad Bapan Namalyari si Jesus un igit pun marangal kaysa kan Moises, tagawan nu iparisu sa panyag bali, igit marangal la namipaydêng bali kaysa sa baagin bali ya impaydêng. ⁴ Tanda tamuy nu dilag bali, dilag nanyag. Nuwa si Bapan Namalyari ya nanyag kaganawan bagay. ⁵ Tapat si Moises sa pamaalan pamilyan Bapan Namalyari sabitun nuna. Nuwa kay lingkud ya buy ya mani dinyag na, kay pamipakit mani bagay ya ipatanda sa lumatêng nga panawun. ⁶ Nuwa si Jesu Cristu, Anak yan Bapan Namalyari ya tapat ta mamaala sa pamilyan Bapan Namalyari. Buy kaawyun kitamu êt sa pamilyan Bapan Namalyari nu manugêl kitamun napas-êy buy a tamu ikadêng-êy ya kapilmian tamu.

⁷ Kabay pakalêngê kaw sa pansabin Ispiritun Bapan Namalyari,

---

* **3:2** 3:2 Ya labay sabin pamilyan Bapan Namalyari di sabay ya mani Israelita sabitun panawun nan Moises.

- “Nu malêngê yun magsabi amêsên si Bapan Namalyari, pakalêng-ên yuya!
- ⁸ Agana yu pakunatên na bêkê yu, kaparisun dinyag mani ninunu yu sabitun nuna.
- Tagawan sabitun mamita sila sa kakyangan, a sila nanunul kan Bapan Namalyari nun a sinubukan laya pun êt.”
- ⁹ Sinabin Bapan Namalyari, “Agyan nakitan lay nay mamakaupapas sa dinyag ku sa lalên apattapuy tawun, sinubukan laku pun êt.†
- ¹⁰ Kabay natubag-tubag gaku sa mani tawun abitu buy sinabi ku, ‘Ya mani tawun ati, pawa sila tanan mag-pakarayu kangku, buy a la labay sunulun na mani pan-ituru ku kalla.’
- ¹¹ Kabay sa tubag ku, insumpa kuy kanuman a sila miawyun sa kapaynawan na in-il-an ku para kalla.”‡
- ¹² Kabay mani mapatêl, mangillag kaw ta dat magin nadawak ka bêkê yu buy a kawna manampalataya. Buy ya kapisadsaran abiin, talibatukan yina si Bapan Namalyari ya nabyay.§

---

† **3:9** 3:9 Ya mani kwentu tungkul sa panubuk mani Israelita kan Bapan Namalyari, mabasa tamu sa Exodo 17:1-7 buy sa Mani Bilang 14:1-13. ‡ **3:11** 3:11 Mani Kanta 95:7-11. Ya lugal la in-il-an Bapan Namalyari sa mani Israelita, sabay ya lutan Canaan. Mabasa tamuy ati sa Exodo 6:2-8. § **3:12** 3:12 “Bapan Namalyari ya nabyay” ya bêg mani Israelita kan Bapan Namalyari gawan nabyay ya, asê kaparisun diyusdiyusan ya diyag malakêy bansa.

¹³ Ya daygên yinaman, allu-allu kaw mipapamas-êy sa panampalataya kaban dilag pun panawun amên ayin dakun sisabêt kamuyuy kumunat ta bêkê gawan sa kasalanan.* ¹⁴ Gawan nu manugêl kitamun napas-êy sa panampalataya tamu kan Cristu ubat pun sa umpisa angga sa katganan, manugêl kitamu êt kaawyun na. ¹⁵ Isipin tamun manguman na idi sa Kasulatan,

“Nu malêngê yun magsabi amêsên si Bapan Namalyari, pakalêng-ên yuya!
Agana yu pakunatên na bêkê yu,

kaparisun dinyag mani ninunu yu sabitun a sila nanunul sa utus Bapan Namalyari.”†

¹⁶ Amêsên, sisabêt ya abituy mani tawuy asê nanunul kan Bapan Namalyari agyan nalêngê lay nay pagsabi na? Alwa nayin abitu silay mani tawuy insalwang Moises sa bansan Egipto? ¹⁷ Buy sisabêt ya abituy tinubag Bapan Namalyari sa lalên apattapuy tawun? Alwa nayin abitu silay mani tawuy nangasalanan buy nati baydu sa kakyangan? ¹⁸ Buy sisabêt ya pantukuyun Bapan Namalyari sabitun insumpa nay a sila miawyun sa kapaynawan na in-il-an na para kalla? Alwa nayin abitu silay mani tawu êt ta asê manunul kana? ¹⁹ Kabay natandan tamu di ya a la nadanasan na kapaynawan na ubat kan Bapan Namalyari, gawan a sila nanampalataya kana.

---

* **3:13** 3:13 Ya kasalanan na pansabin di, abituy asê ustuy aral ya alwan si Jesus kanuy Cristu. † **3:15** 3:15 Mani Kanta 95:7-8

4

Ya kapaynawan na in-il-an Bapan Namalyari para kantamu

¹ Nuwa agyan parabayduy nalyari sa mani ninunu tamu, manugêl pun êt ta pangakun Bapan Namalyari ya madanasan tamuy kapaynawan na ubat kana. Kabay mangillag kaw amên ayin kamuyuy asê makadanas kapaynawan na impangaku na. ² Tagawan kaparisu tamuy mani ninunu tamun nakalêngên Mangêd da Balita tungkul sa kapaynawan na abiin. Nuwa ayin pukat kallay nalêngê la gawan a sila nanampalataya. ³ Sikitamuy mani manampalataya kan Bapan Namalyari ya sabay ya makadanas kapaynawan. Nuwa ya mani asê manampalataya, a la madanasan na kapaynawan, gawan sinabin Bapan Namalyari sabitun nuna,

“Sa tubag ku, insumpa kuy kanuman a sila miawyun sa kapaynawan na in-il-an ku para kalla.”*

Abiin ya sinabin Bapan Namalyari agyan nakalan nay kapaynawan ubat pun sa dinyag nay babun luta. ⁴ Tanda tamuy abiin tagawan ati ya idi sa Kasulatan tungkul sa ikapituy allu, “Sa ikapituy allu, nagpaynawa si Bapan Namalyari sa panyag na.”†

⁵ Isipin tamun manguman na sinabin Bapan Namalyari sa Kasulatan, “Kanuman a sila miawyun sa kapaynawan na in-il-an ku para kalla.”

---

* **4:3** 4:3 Mani Kanta 95:11. † **4:4** 4:4 Genesis 2:2

⁶ Gawan ya baynan sa asê panunul mani tawuy nunan nakalêngê sa mangêd da balita tungkul sa impangakun Bapan Namalyari, a sila nakadanas kapaynawan. Paraman baydu, manugêl pun êt ta pangakun Bapan Namalyari ya dilag pun mani tawuy makadanas kapaynawan na in-ilan na para kalla. ⁷ Kabay pamakalibas nabuyut ta panawun, intalagay na êt Bapan Namalyari ya gisa pun na allun kapaynawan. Ya allun abiin sabay ya “amêsên” gawan sinabin Bapan Namalyari sa kapamilatan David, “Nu malêngê yun magsabi amêsên si Bapan Namalyari, pakalêng-ên yuya!

Agana yu pakunatên na békê yu.”‡

⁸ Tanda tamu êt ta napikilakun Josue ya mani Israelita sa Canaan ya sabay ya lugal kapaynawan ya impangakun Bapan Namalyari kalla. § Nuwa alwan abituy pêtêg kapaynawan gawan sinabin Bapan Namalyari ya tungkul sa gisa pun na allun pagpaynawa ya intalaga na. ⁹ Kabay napilmi kitamun dilag pun kapaynawan para sa mani tawuy pag-arian Bapan Namalyari kaparisun pagpaynawa na sabitun ikapituy allu. ¹⁰ Tagawan nu sisabêt man na niawyun sa kapaynawan Bapan Namalyari, makapagpaynawa ya êt sa mani pandaygên na, kaparisun pagpaynawan Bapan Namalyari pamakayari nan dinyag ga kaganawan. ¹¹ Kabay pagpilitan tamun miawyun sa kapaynawan na. Gana tamu pakitbusan na mani tawu sabitun nuna ya asê

---

‡ 4:7 4:7 Mani Kanta 95:7-8. § 4:8 4:8 Ya lugal un kapaynawan na abiin, sabay ya lutan Canaan. Mabasa tamuy kwentun ati sa Josue 1-24.

nanunul sa pansabin Bapan Namalyari, gawan dat a kitamu êt miawyun sa kapaynawan na.

¹² Tagawan ya Sabin Bapan Namalyari, nabyay ya buy makapangyarian. Para yan matarêmtarêm kaparisun ispaday mikapakay tarêm ya malyarin mipapakadaus angga sa pilpuwan buy sa utêk but-u. Manukisuk ya sa lalên bêkê buy sa ispiritu tamu. Ipatanda na kantamu nu ustu o asê ustu ya kaganawan mangalalêy pan-isipin buy pan-angadên tamu.

¹³ Ayin makapagtagu kan Bapan Namalyari gawan makitan nay kaganawan buy managut kitamu kana.

Si Jesus ya dakilay pinakapuun pari tamu

¹⁴ Kabay papas-êyên tamuy panampalatayay paniwalan tamu, gawan dilag kitamun dakilay pinakapuun pari ya ayin kaatag nun a si Jesu Cristu ya Anak Bapan Namalyari. Naku ya sa langit amên mamilatan para kantamu. ¹⁵ Tandan pinakapuun pari tamuy kaganawan kakaynan tamu buy malunus ya kantamu, gawan agyan sabêt man na panubuk ka mallumatêng kantamu, nadanasan na êt. Nuwa agyan paraman baydu, a ya nangasalanan. ¹⁶ Buy gawan dilag kitaminan pinakapuun pari, sa uras sa kaylangan tamuy sawup Bapan Namalyari ya mapallunus, a kitamina magmikakunun magdani kana, tagawan pilmin kalunusan buy sawpan na kitamu.

5

¹ Amêsên, tungkul laman sa pinakapuun parin mani Israelita, pampilinin ya sa mani kaparisu

nan tawu buy intalaga yan mamilatan para sa mani tawu kan Bapan Namalyari. Tungkulan pinakapuun pari ya mam-i kan Bapan Namalyarin mani kaluub buy mani pinati ya ayup ya pan-iandug mani tawu amên mapatawad da mani kasalanan la.* ² Buy gawan tawu êt ta pinakapuun pari ya dilag mani kakaynan, naayup-up ya sa pamikiawyun na sa mani tawuy ayin tanda buy nalitêp sa kadawakan. ³ Kabay gawan dilag êt kakaynan na pinakapuun pari, kaylangan na êt mam-in andug, alwan kay para sa kasalanan mani tawu, nun a para êt sa sarili nan kasalanan.

⁴ Agyan sisabêt man na tawu, a na malyarin pilin na sarili na amên magin pinakapuun pari. Ta kay si Bapan Namalyari ya mamili kana para sa abiin na maulagay katungkulan, kaparisun pamili na kan Aaron amên magin pinakapuun pari sabitun nuna. ⁵ Para êt taman baydu, alwan si Cristuy nitag-ay sarili na amên magin pinakapuun pari tamu, nun a si Bapan Namalyari ya namili kana. Tagawan sinabin Bapan Namalyari kana,

“Sikay Anak ku,

buy amêsên, ipatanda kuy sikuy Bapa mu.”†

⁶ Buy sinabi pun êt Bapan Namalyari sa kaataga baagin Kasulatan,

“Sikay pari kanuman,

kaparisun pangaparin Melquisedec.”‡

---

* **5:1** 5:1 Para sa mani Israelita, ya dayan mani ayup pa pinaraya sa pamiandugan la, pangatbus sa mani kasalanan la. Mabasa tamuy ati sa librun Levitico 9:1-24. † **5:5** 5:5 Mani Kanta 2:7

‡ **5:6** 5:6 Mani Kanta 110:4

⁷ Sabitun idi pun sa babun luta si Jesus, manangis yan manalangin buy magmakalunus kan Bapan Namalyari ta kay siyay makapiligtas kana sa kamatyan. Buy inlêngên Bapan Namalyari ya panalangin na gawan lubus yan nagpakayêpa buy nagin mapanunul. ⁸ Tagawan agyan Anak yan Bapan Namalyari, natandan nay pêtêg ga panunul sa kapamîlatan kapibabatan na sa mani kasakitan. ⁹ Kabay sa pakapakun baydu, nagin ganap ya buy siyay pinangubatan ayin katganan na kaligtasan kaganawan manunul kana. §
¹⁰ Tagawan intalaga yan Bapan Namalyari ya magin pinakapuun pari kaparisun pangaparin Melquisedec.*

Isundu tamun usisên ya mani mangalalêy turu

¹¹ Malakê pun dayi ya sabin ku tungkul sa pangaparin Jesus, nuwa masakit ipapukat kamuyu ta a yu tambêng mapukatan na mani pansabin ku. ¹² Sêpat yabay dayin manuru kawna gawan mana kawnan manampalataya. Nuwa angga amêsên, kaylangan kaw pun turwanan nunan mani aral tungkul sa Sabin Bapan Namalyari. Kaparisu kaw pun mani kulaw wa mangaylangan pun gatas, gawan a yu pun agyuy malalêy pan-aralên ya maiparisu sa mangakunat ta kanên. ¹³ Ya mani mambumyay sa gatas, mani kulaw buy a la pun tanda nu sabêt ta mangêd buy nadawak. ¹⁴ Nuwa ya mangan mangakunat ta kanên, idi silayna sa ustuy tawun.

---

§ 5:9 5:9 Ya labay sabin, imbus sila kanuman sa pamarusan mani kasalanan la. * 5:10 5:10 Genesis 14:18-20.

Labay sabin, sanay silayna sa mangalalêy pan-aralên buy tanda layna nu sabêt ta mangêd buy nadawak.

6

¹ Kabay bilang manay nan manampalataya, a tamina sêpat pag-aralan na nunan mani aral tungkul kan Cristu, nun a ya pag-aralan tamu, abituy malalêy mani aral amên tumwa kitamu sa panampalataya. Gana kitamina miudung-udung sa mani nunan inturu kantamu tungkul sa pagsisi buy pagpabukut sa mani diyag ga ayin pukat, buy tungkul sa panampalataya kan Bapan Namalyari, ² mani aral tungkul sa pamawtismu, pamipaluntun gamêt sa ulu, pangabyay mangu-man mani nati, buy pangatul Bapan Namalyari sa magin kabilyan un balang gisay tawu kanuman. Tanda taminay mani aral la abiin. ³ Kabay nu labayên Bapan Namalyari, isundu tamuy mas malalêy mani aral.

⁴ Gawan nu pagbukutan gisay tawuy panampalataya na kan Jesu Cristu, a yina maiayat magsisi amên mag-udung kan Jesus. Ya tawun abiin, sabitun nuna yan nanampalataya, nasawangan nay isip na, nakadanas sinan degalu ubat kan Bapan Namalyari, buy gisa yina sa mani tawuy nananggap Ispiritu na. ⁵ Nakadanas sinan kangêdan un Sabin Bapan Namalyari buy natanam na sa biyay nay kapangyarian Bapan Namalyari ya ipakit sa tawlin panawun. ⁶ Amêsên, sa kapakan kaganawan abiin, nu pagbukutan na pun na panampalataya na kan Jesus, a yina maiayat pun magsisin manguman, gawan

paran impapaku naynan manguman sa kurus ya Anak Bapan Namalyari buy pan-ipakadêng-êy sa arap malakêy tawu.

⁷ Maiparisu kitamu sa luway kalasin lutay panggitnan. Ya lutay pawan pantulwanan uran, pantubwanan mani tanaman na mangêy mangêd da pupul ya pampakinabangan un manggitna. Kabay ya lutan abitu, pagpalên yan Bapan Namalyari. ⁸ Nuwa nu kay pawan lamun buy madiwi ya mantumubu baydu, ayin taganan pakinabang nga lutan abitu. Kabay kay isumpa yatan Bapan Namalyari buy ulamên.

⁹ Mani kakaidwan yan na mapatêl, agyan paradi ya pansabin yan, napilmi kay ya mas mangêd da kabilyan yu bilang nananggap kaligtasan. ¹⁰ Gawan makatuynungan si Bapan Namalyari buy a na litêpên na mangangêd da dinyag yu buy ya pangidu yu kana ya impakit yu buy pan-isundu yun pan-ipakit sa kapamilatan panawup yu sa kaparisu yun pinilin Bapan Namalyari.* ¹¹ Mani kakaidwan yan na mapatêl, ya labay yan sa balang gisa kamuyu, isundu yuy parabaysên na pagsipêg angga sa kapupusan amên pilmin matanggap yuy kapilmiyan yu. Buun bêkê yun isunduy abiin ¹² amên a kaw tumamad, nun a pakitbusan yuy mani tawuy dilag panampalataya kan Bapan Namalyari ya mibabatan mangêtêng angga sa natanggap lay mani impangaku na.

Pêtêg ga pangakun Bapan Namalyari

---

* **6:10** 6:10 Sa Griego “hagios,” ya labay sabin pinilin Bapan Namalyari para kana.

¹³ Elêwên tamu si Abraham. Sabitun nangaku si Bapan Namalyari kana, asê nanggamit si Bapan Namalyarin kaatag lagyu amên pagpapêtgan na pangaku na, nun a ginamit nay sarili nan lagyu gawan ayin nan mas matag-ay pun kana. ¹⁴ Sinabi na, “Abraham, mangaku waku kamu ya pagpalên kata buy pakalak-ên kuy mani layi mu.”[†] ¹⁵ Kabay sên nibabatan nangêtêng si Abraham, natanggap na yabay ya impangakun Bapan Namalyari kana.[‡]

¹⁶ Tanda tamuy nu dilag tawuy labay nan pagpapêtgan na taganan pêtêg ga pansabin na, sa panumpa na, manggamit yan lagyun gisay tawuy mas matag-ay pun kana amên sa pakapakun baydu, ayin nan pisuusulakan. ¹⁷ Para êt baysên na dinyag Bapan Namalyari. Pinagpapêtgan nay pangaku na sa kapamilatan panumpa amên maipakit na sa mani tawuy pinangakwan na ya asê magbayuy isip na. ¹⁸ Buy abiin na luwa, ya pangaku buy panumpa na, taganan asê magbayu ta asê malaram si Bapan Namalyari. Kabay sikitamuy magpakupkup kan Bapan Namalyari, dilag kitamun kapilmian kaban mangêtêng kitamu sa mani impangaku na kantamu. ¹⁹ Ya kapilmian na abiin, mamapas-êy sa nakêm tamu buy mamigtan kantamu angga

---

[†] **6:14** 6:14 Genesis 22:16-17.   [‡] **6:15** 6:15 Nangêtêng si Abraham un 25 tawun bayu in-anak si Isaac. Sa panawun na abitu tuway na si Abraham, 100 nay tawun na. Mabasa tamuy ati sa Genesis 21:1-5.

sa kapakan makwal la kurtinay pinaglingling[§] ya sabay ya mananip sa bibiyan Bapan Namalyari. ²⁰ Baydu nunan sinumun si Jesus amên makiarap kan Bapan Namalyari para kantamu, tagawan siyay nagin pinakapuun pari tamu kanuman, kaparisun pangaparin Melquisedec.

7

Ya pari ya si Melquisedec

¹ Si Melquisedec, ari ya sa balayan Salem sabitun panawun Abraham.* Buy pari ya, ya maglingkud kan Bapan Namalyari ya Katatag-ayan. Amêsên gisay allu, nakilaban silan Abraham sa mani ari buy nanambut sila. Sên pauli ya silan Abraham, timbêng silan Melquisedec buy sinabi na, “Abraham, pagpalên kan Bapan Namalyari.” ² Pamakayari, indin Abraham kan Melquisedec ya ikamapuy baagin kaganawan nasamsam na sa mani kapati na. Amêsên, ya labay sabin lagyun Melquisedec, “Matinêk ka Ari.” Buy gawan ari ya sa Salem ya labay sabin kapatêtbêkan, binêg ya êt “Ari un kapatêtbêkan.” ³ Ayin naisulat tungkul sa bapa o sa indun Melquisedec, agyan sa mani ninunu na. Buy ayin êt naisulat tungkul sa pamianak kana

---

§ **6:19** 6:19 Sabitun nunan panawun dilag makwal la kurtina ya mananip sa Pinakabanal la Lugal sa Templun mani Israelita. Ayun sa paniwala la, ya Pinakabanal la Lugal sabay ya bibiyan Bapan Namalyari, buy ayin tawuy malyarin sumun baydu, liban sa pinakapuun pari la. Nuwa sa bersikulun ati, ya labay sabin bibiyan Bapan Namalyari, ayin kaatag nun a ya langit. * **7:1** 7:1 Genesis 14:19.

buy sa pangamati na. Kaparisu yan Anak Bapan Namalyari, gawan ayin katganan na pangapari na.

⁴ Elêwên tamu nu parasaantun kadakila si Melquisedec! Agyan si Abraham, ya bapan layi tamu, nam-i êt kanan ikamapuy baagi ubat sa nangasamsam na sa mani kapati na. ⁵ Ayun sa Kautusan na impasulat kan Moises, ya mani pari ya ubat sa layin Levi, kaylangan lan mangwan ikamapuy baagin pibandiyan mani kaparisu lan Israelita, agyan naubat silan kaganawan kan Abraham. ⁶ Nuwa agyan asê kabilang si Melquisedec sa layin Levi, binyanan yapun êt Abraham ikamapuy baagin pibandiyan na. Buy siya êt ta nagsabi kan Abraham, “Pagpalên kan Bapan Namalyari” agyan si Abraham ma tawuy pinangakwan Bapan Namalyari. ⁷ Buy tanda tamuy igit dakila ya magpala kaysa sa pagpalên. ⁸ Tanda tamu êt ta si mani parin Levita, sabay silay pambiyon ikamapuy baagi, agyan kay mani tawu silay dilag kamatyan. Nuwa si Melquisedec ya binyanan Abraham ikamapuy baagi, ayun sa kasulatan, nanugêl yan nabyay. ⁹ Buy agyan si Levi ya pinangubatan mani pari ya sêpat biyan ikamapuy baagi, paran nam-i ya êt kan Melquisedec un ikamapuy baagi sa kapamilatan Abraham. ¹⁰ Masabi tamuy abiin gawan agyan ayin pun si Levi sa panawun na abitu, idi yina sa lawinin ninunu nan si Abraham.

¹¹ Tanda tamuy indin Bapan Namalyari ya Kautusan tungkul sa pangaparin mani layin

Levi.† Nuwa asê nukad da mani pandaygên la amên magin matinêk sila sa pangêlêw Bapan Namalyari. Kabay kaylangan dilag kaatag ga pari ya kasagili la ya kaparisun pangaparin Melquisedec ya asê kaparisun pangaparin Aaron ya kaapuapuan Levi. ¹² Buy nu masagilyan na pari, kaylangan masagilyan êt ta Kautusan na pansunulun la. ¹³⁻¹⁴ Ya Panginuun tamun Jesus sabay ya pantukuyun na insagili sa mani parin Levita, gawan malinaw wa ubat ya sa layin Juda buy alwan sa layin Levi. Buy agyan kanuman, ayin pun naglingkud bilang pari ya ubat sa layin Juda. Tagawan sabitun sinabin Moises nu sisabêt ya malyarin magin pari ya mag-andug sa pamiandugan, ayin yan sinabi tungkul sa layin Juda.

Ya pangaparin Jesus kaparisun Melquisedec

¹⁵ Kabay luyang pun nagin malinaw wa sinagilyan na mani parin Levita gawan dilag gan bayuy pari amêsên ya sabay si Jesus buy ya pangapari na, kaparisun Melquisedec. ¹⁶ Nagin pari si Jesus, asê nakabatay sa pansabin Kautusan nu kansabêt layi ya pangubatan mani pari, nun a nagin pari ya gawan sa kapangyarian biyay nay ayin katganan. ¹⁷ Gawan ati ya idi sa Kasulatan tungkul kana,
 “Sikay pari kanuman,

---

† **7:11** 7:11 Si Levi, gisa ya sa mapu buy luway anak Jacob. Ya bêg sa kaapuapuan Levi, Levita. Maglingkud sila bilang mani parin mani Israelita. Si Aaron, kaapuapuan ya êt Levi buy kaawyun yan Moises sabitun idi sa kakyangan na mani Israelita. Mabasa tamuy ati sa librun Mani Bilang 3:5-10.

kaparisun pangaparin Melquisedec.”‡

¹⁸ Kabay sinagilyan Bapan Namalyari ya Kautusan na pansunulun mani parin Levita, gawan ayin nan nabang buy asê makasawup, ¹⁹ gawan ayin malyarin magin matinêk sa pangêlêw na sa kapamilatan panunul sa Kautusan. Kabay abiin ya sangkan ya binyanan kitamun Bapan Namalyari un mas mangêd da paralan amên pilmin makapagdani kitamu kana.

²⁰ Ya bayuy paralan na ati, luyang pun mangêd sa manan paralan ta nanumpa si Bapan Namalyari. Sabitun dinyag nan pari ya layin Levi, a ya nanumpa. ²¹ Nuwa sên dinyag nan pari si Jesus, nanumpa ya. Paradi ya sinabi na kan Jesus, “Sikuy Namalyari.

Pan-ipangaku kuy sikay pari kanuman.

Buy asê magbayuy disisyun ku.”§

²² Kabay si Jesus, sabay siyay kapilmiyan tamu ya tuparên Bapan Namalyari ya mas mangêd da kasunduwan ya dinyag na sa mani tawu.

²³ Sabitun nuna, malakêy mani pari gawan nu nati ya gisa, kaylangan sagilyan yan gisa amên maisunduy pandaygên la bilang mani pari.

²⁴ Nuwa si Jesus, ayin yan kamatyan. Kabay ya pangapari na, manugêl kanuman. ²⁵ Buy gawan baysên, mailigtas na kanuman ya sisabêt man na tawuy magdani kan Bapan Namalyari sa kapamilatan na, gawan mambumyay ya kanuman amên mamilatan kantamu buy kan Bapan Namalyari.

---

‡ 7:17 7:17 Mani Kanta 110:4. § 7:21 7:21 Mani Kanta 110:4.

²⁶ Kabay kay si Jesus ya nanaspat ta magin pinakapuun pari tamu ta banal ya, ayin makitan na nadawak kana, ayin yan kasalanan, a ya kaparisun mani tawuy makasalanan buy binyanan yan Bapan Namalyarin karangalan na igit sa kaganawan idi baydu sa langit. ²⁷ A ya kaparisun kaatag mani pinakapuun pari ya kaylangan mam-in andug allu-allu para sa kasalanan la buy pamakayari, para sa mani kasalanan mani tawu. Nun a si Jesus, kakatamisan nan in-andug ga sarili nan biyay amên mapatawad da mani kasalanan kaganawan tawu. ²⁸ Ayun sa Kautusan na impasulat kan Moises, ya nagin pinakapuun parin mani Israelita, kay mani tawuy dilag kakaynan. Nuwa pamakalibas panawun na abitu, nanumpa si Bapan Namalyari ya Anak nay italaga nan magin pinakapuun pari gawan ganap ya kanuman.

8

Ya pinakapuun pari tamu buy ya bayun kasunduan Bapan Namalyari

¹ Mani mapatêl ku, ati ya labay sabin sinabi ku kamuyu. Pêtêg dilag kitaminan pinakapuun pari ya sabay ya nakaiknu sa wanan turonun Makapangyarian na Bapan Namalyari ya idi sa langit. ² Bilang pinakapuun pari, maglingkud ya sa pêtêg Pinakabanal la Lugal ya alwan dinyag tawu, nun a dinyag Bapan Namalyari.

³ Ya balang pinakapuun pari baydi sa babun luta, intalaga amên mamiandug mani ayup pa

pinaraya buy kaatag kaluub. Kabay ya pinakapuun pari tamu sa langit, kaylangan dilag ya êt iandug kan Bapan Namalyari. ⁴ Nu idi yapun baydi sa babun luta, a ya malyarin magin pari gawan dilag gan mani pari ya mag-andug ayun sa Kautusan. ⁵ Ya paglingkud mani pari, kay kaparisun pandaygên sa langit. Tanda tamuy abiin gawan sên pan-ipaydêng ngan Moises ya Tolday Pangulimênan, masipit intipan Bapan Namalyari kanay, “Kaylangan sunulun muy palanuy impakit ku kamu sa bung-uy nu parasaantu mun daygên na Tolday Pangulimênan.”* ⁶ Nuwa ya mani pandaygên Jesus bilang pinakapuun pari, igit pun dakila kaysa sa mani pandaygên mani nunan pari baydi sa babun luta. Gawan sa kapamilatan Jesus, natanggap tamuy bayuy kasunduwan Bapan Namalyari. Buy ya bayuy kasunduwan, mas mangêd yapun kaysa sa nuna, gawan nakasalalay ya ati sa mas mangangêd da pangakun Bapan Namalyari.

⁷ Nu ayin dayin pamagkulang ya nunan kasunduwan, asina kaylangan na bayun kasunduwan.

⁸ Nuwa nakitan Bapan Namalyari ya taganan dilag pamagkulang ya panunul mani tawu sa nunan kasunduwan. Kabay sinabi na,
“Lumatêng nga panawun na

manyag gakun panibayun kasunduwan sa kaapuapuan Israel buy sa kaapuapuan Juda.

⁹ Ya bayuy kasunduwan, asê kaparisun nunan kasunduwan na dinyag ku para sa mani

---

* 8:5 8:5 Exodo 25:40.

- ninunu la
 sabitun insalwang ku sila sa bansan Egipto.
 A la sinunul la kasunduwan ku kalla.
 Kabay pinaulayan ku sila.”
- 10 Sinabi pun êt Bapan Namalyari,
 “Pallumatêng panawun na abitu,
 ati ya bayuy kasunduwan ya daygên ku sa
 kaapuapuan Israel.
 Idin ku sa bêkê lay mani utus ku
 buy itatak ku sa isip la.
 Sikuy kilalanên lan Namalyari la
 buy silay mani tawuy sakup ku.
- 11 A layna kaylangan turwanan na mani kabal-
 ayan la
 o sabin sa mapatêl la, ‘Mani mapatêl lay,
 sêpat yun kilalanên na Panginuun na
 sabay ya Namalyari.’
- A layna kaylangan ituruy abiin,
 gawan sa panawun abitu, kilalanên nakun
 kaganawan, matag-ay man o asê.
- 12 Gawan patawarên kuy mani kadawakan la
 buy litêpên kuy mani kasalanan la.”†
- 13 Kabay sên sinabin Bapan Namalyari ya dilag
 gan bayuy kasunduwan, impakit nay tinasan
 nan ulagay nunan kasunduwan. Buy agyan
 dakun sabêt man na bagay ya ayin nan ulaga
 buy lumay na, asê mabuyutan, mitas sana.

9

*Ya pangulimên mani Israelita kan Bapan Na-
 malyari sabitun nuna*

† 8:12 8:12 Jeremias 31:31-34.

¹ Ya nunan kasunduwan* sabitun nuna, dilag mani kautusan tungkul sa ustuy pangulimên kan Bapan Namalyari buy dilag êt pangulimênan na dinyag mani tawu.† ² Kabay nipaydêng nga mani tawu un gisay maragul la tolda. Sa susunan Tolday Pangulimênan, dilag kurtinay pinaglingling. Buy sa pibunakan Tolda, dilag makwal la kurtinay pinanaêt bilang pisaêtan luway silid. Ya mumunan silid, pambêgên Banal la Lugal nu saantu idi bayduy gisay pamipaluntuwan sulu ya dilag pituy dêkêt buy lamesay dilag tinapay ya pan-iandug kan Bapan Namalyari. ³ Ya ikalway silid, pambêgên Pinakabanal la Lugal. ⁴ Makitan bayduy pamiandugan na panlêban insensu buy ya baul la pambêgên Baul un Kasunduwan. Ya pamiandugan buy baul, parisun tinakpan gintu. Sa lalên baul, idi bayduy gintuy banga ya pinamyanan tinapay ya pambêgên mana, ya têkên Aaron na nangulbuy, buy nangatatapil la batuy pinisulatan Kautusan Bapan Namalyari. ⁵ Sa babun baul, dilag luway ang-el la diyag sa gintu. Ya mani ang-el la abiin, patandan idi bayduy Ispiritun Bapan Namalyari. Buy ya parisun palakpak la, manalilung sa babun baul nu saantu pan-iwisik pinakapuun pari ya dayan ayup amên mapatawad da kasalanan mani tawu.

---

* **9:1** 9:1 Dinyag Bapan Namalyari ya nunan kasunduwan na para sa mani Israelita sabitun indin na kan Moises ya Kautusan (Deuteronomio 10:1-11; 11:8-15; 11:22-23). Ayun sa kasunduwan, si mani tawu kaylangan lan sunulun ya kautusan, buy biyan silan Bapan Namalyari un sarili lan luta, ayin kaatag nun a ya Canaan.
† **9:1** 9:1 Mabasa tamuy ati sa Exodo kapitulu 25, 26, 30, buy sa Levitico 24:1-9.

Nuwa a yan pun maipaintindin tisatisay abiin amêsên.

⁶ Sabitun nuna, parabaysên na pangapakapalan Tolday Pangulimênan buy allu-allun mansumun na mani pari sa mumunay silid Tolda amên daygên na tungkulan la. ⁷ Nuwa kay pinakapuun pari ya makasun sa Pinakabanal la Lugal buy kay katamisan sa gisay tawun. Sa balang pansumun na baydu, mantan yan dayan ayup bilang andug para sa kasalanan na buy sa mani pandaygên mani tawu sa a la tanda kasalanan awêd.‡ ⁸ Sa pandaygên abituy pinakapuun pari, pan-ipakit Ispiritun Bapan Namalyari ya ayin sisabêt man na tawuy malyarin makasun sa Pinakabanal la Lugal kaban idi pun baysên na mumunan Tolday Pangulimênan. §

⁹ Sabitun nuna, ya Tolda buy kaganawan idi baydu, kay mamipatanda tungkul sa mangangêd da nakitan na amêsên. Gawan ya mani pinati ya ayup buy kaluub, asê makapallinis nakêm mani tawuy mangulimên kan Bapan Namalyari. ¹⁰ Tagawan na naugalyan lan abitu, kay ayun sa mani kautusan tungkul sa pan-inê mên buy sa mani pangkanên na malyari lan kanên buy tungkul sa ustuy panguyas mani gamit buy sa lawini la. Ya mani kautusan na abitu, kay tungkul sa mani bagay ya mangakitan buy kay

---

‡ **9:7** 9:7 Mabasa tamuy tungkul sa pandaygên pinakapuun parin mani Israelita sa librun Levitico 16:1-34. § **9:8** 9:8 Ya labay sabin, ayin dakun sisabêt man na tawuy malyarin makasun sa binyanan Bapan Namalyari kaban pansunulun la pun na kautusan tungkul sa pag-andug mani ayup.

kaylangan sunulun angga sa panawun na sag-ilyan Bapan Namalyari un bayu.

Ya kapangyarian dayan Jesus

¹¹ Nuwa amêsên, inlumatêng nga si Cristu ya pinakapuun pari tamu buy sa kapamilatan na, mangadanasan taminay kangêdan na gawan sa pallumatêng na.* Bilang pinakapuun pari, sinumun si Cristu sa mas dakila buy mas ganap pa Pinakabanal la Lugal ya asê dinyag tawu buy ayin sa babun lutan ati. ¹² Nakasun ya baydu, alwan sa kapamilatan dayan kambing o biserun baka, nun a sa kapamilatan sarili nan daya. Kay katamisan nan sinumun sa Pinakabanal la Lugal buy a nayna kaylangan uman-umanên, tagawan inatbus na kitamina sa mani kasalanan tamu amên miligtas kitamu kanuman. ¹³ Amêsên, ayun sa Kautusan na impasulat kan Moises, nu ya gisay tawu, pan-ituwad yan madinat, kaylangan yan wisikan dayan pinarayay kambing buy toru buy abun inêwêk ka dumalagay baka. Sa parabayduy paralan, manguman yan magin malinis ayun sa Kautusan.† ¹⁴ Buy nu ya dayan ayup mamakalinis, alwa nayin luyang pun na

---

* **9:11** 9:11 Sabitun inlumatêng si Jesus, inlibayan Bapan Namalyari ya manan kasunduwan un bayu. Para sa kaganawan manampalataya kan Jesus sa ati. Ayun sa bayun kasunduwan na, indin Bapan Namalyari sa mani manampalataya ya kaligtasan, ya bayun biyay, buy ya Ispiritu na ya mangawyun kalla. † **9:13** 9:13 Ayun sa Kautusan na impasulat kan Moises, ya sisabêt man na tawuy manalan sa nati magin madinat ya, buy asina malyarin makiawyun sa pangulimên kan Bapan Namalyari anggan a yapun nawisikan dayan ayup pa in-andug.

dayan Cristu? Awu! Taganan mamakalinis ya daya na sa bêkê tamu amên a tamina isipin na mana tamun mani dinyag ya ayin kapukatan, nun a maglingkud kitamu kan Bapan Namalyari ya nabyay. Tagawan sa kapamilatan Ispiritun Bapan Namalyari ya ayin katganan, indin Cristuy sarili na bilang andug ya ayin makit ta nadawak o kakulangan sa pangêlêw Bapan Namalyari.

¹⁵ Abiin ya sangkan kabay si Cristuy mamilatan sa mani tawu buy kan Bapan Namalyari sa bayuy kasunduwan. Gawan sa pangamati na, inatbus nay mani tawu sa mani kasalanan na dinyag la sabitun sakup sila pun nunan kasunduwan. Kabay amêsên, matanggap kaganawan binêg Bapan Namalyari ya ayin katganan na kangêdan ya impangaku na.

¹⁶ Maiparisuy abiin sa gisay kasulatan tungkul sa pamipamana. Kaylangan dilag katibayan na taganan nati yay nanyag amên maipatupad ya kasulatan. ¹⁷ Gawan asê maipatupad da kasulatan tungkul sa pamipamana kaban nabyay pun na nanyag. ¹⁸ Kabay agyan na nunay kasunduwan Bapan Namalyari, ayin pun ulagay abiin kaban ayin pun dayan ayup. ¹⁹ Kabay paradi ya dinyag Moises. Impatanda na sa mani tawuy balang utus sa Kautusan buy pamakayari, nangwa yan dayan biserun baka buy kambing ya pinaraya buy inawyunan nan lanêm. Nangwa ya êt sabut tupa ya binatang nan naudit buy ingkapat sa sangan isopu. Insawsaw nay ati sa daya buy pamakayari, inwisik na sa mani tawu buy sa pinisulatan Kautusan. ²⁰ Buy sinabi

na kalla, “Ya dayan ati sabay ya pamaptêg sa kasunduwan Bapan Namalyari ya kaylangan yun sunulun.”‡ ²¹ Inwisikan êt Moises un dayay Tolday Pangulimênan buy ya kaganawan bagay bayduy panggamitin sa pangulimên. ²² Tagawan ayun sa Kautusan, pallinisin na kaganawan bagay sa kapamalatan daya amên magin malinis sa pangêlêw Bapan Namalyari. Buy nu ayin dayay nantulu bilang andug kan Bapan Namalyari, ayin êt kapatawaran na mani tawu sa kasalanan la.

²³ Kabay yabay kaylangan linisin sa kapamalatan dayan ayup pa Tolday Pangulimênan buy mani bagay ya idi baydu ya paran kay alimbawan mani bagay ya idi sa langit. Nuwa ya mani bagay ya idi sa langit, kaylangan linisin sa mas mangêd da andug. ²⁴ Gawan asê sinumun si Cristu sa gisay banal la lugal baydi sa babun luta ya kay dinyag tawu buy kay alimbawan pêtêg banal la lugal, nun a sinumun ya mismu sa langit. Buy amêsên, idi yina baydu sa arapan Bapan Namalyari ya mamalatan para kantamu. ²⁵ Ya pinakapuun pari sa babun luta, mansumun ya sa Pinakabanal la Lugal tinawuntawun buy sa balang pansumun na, mantan yan dayan ayup bilang andug. Nuwa si Cristu, kakatamisan nan in-andug ga sarili na buy a nayna inumanuman. ²⁶ Gawan nu kaylangan nan miumanuman mati, nakatiumnu yina dayin nati paubat pun sa daygên na babun luta. Nuwa amêsên sa tawlin allu, kay katamisan nakun Cristu baydi sa babun luta amên itas sa mani kasalanan tamu sa

---

‡ 9:20 9:20 Exodo 24:4-8.

kapamilatan pamiandug nan sarili na. ²⁷ Intakda sa mani tawuy kay katamisan mati buy pamakayari, pangukum man Bapan Namalyari. ²⁸ Para êt baydu, kay katamisan nati si Cristu sabitun inandug nay sarili na amên itas sa kasalanan mani tawu. Buy manguman yan mag-udung baydi sa babun luta, alwan amên manguman yan mati para sa kasalanan mani tawu, nun a amên iligtas nay mani tawuy mangêtêng kana.

10

Ya kakamisan pamiandug Jesus

¹ Ya Kautusan na impasulat Bapan Namalyari kan Moises, asê ganap nun a kay pamipakit tungkul sa mangangêd da bagay ya lumatêng sa kapamilatan Jesus. Kabay ya mani andug mani tawuy magdani buy mangulimên kan Bapan Namalyari, asê taganan makasawup kalla amên magin matinêk sa pangêlêw na agyan tinawuntawun sila pun mag-andug ayun sa Kautusan. ² Gawan nu inlinis silayna dayi sa kapamilatan mani andug, a layna dayi pan-isipin na kasalanan la buy a layna kaylangan pun mag-andug. ³ Nuwa ya pamiandug ga pandaygên la tinawuntawun sabay pun na mamipaganakan kasalanan la. ⁴ Tagawan asê taganan makapitas kasalanan ya kay dayan mani toru buy kambing ya pan-iandug la.

⁵ Kabay sên inlumatêng si Cristu baydi sa babun luta, sinabi nay ati kan Bapan Namalyari, “A mu labay ya mani andug buy mani kaluub mani tawu.

Kabay binyanan mukun lawini amên iandug ku kamu.

⁶ A ka natula sa mani ayup pa pansêlbên sa pamiandugan

buy sa kaatag pun na mani andug para sa kasalanan.

⁷ Kabay sinabi ku kamu, ‘Bapan Namalyari, abiti yaku amên tuparên na kalabayan mu ayun sa insulat sa Kasulatan tungkul kangku.’ ”*

⁸ Isipin tamu nu sabêt ta sinabin Cristu. Nuna, sinabi nay asê labay Bapan Namalyari ya mani andug buy kaluub mani tawu, ya mani ayup pa pansêlbên sa pamiandugan buy kaatag pun na mani andug para sa kasalanan. Alwan abiin ya kapapaidu kana agyan na kaganawan abituy pan-iandug ayun sa Kautusan. ⁹ Pamakayari, sinabin Cristu kan Bapan Namalyari, “Abiti yaku amên tuparên na kalabayan mu.” Kabay intas san Bapan Namalyari ya ulagan manan paralan na pag-andug buy sinagilyan nan pag-andug Cristu. ¹⁰ Buy gawan sinunul Jesu Cristuy kalabayan Bapan Namalyari, inlinis na kitamina sa mani kasalanan tamu sa kapamilatan kakatamisan nan pag-andug sarili na.

¹¹ Ya mani parin Israelita, allu-allu silan maglingkud buy miuman-uman silan mag-andug kan Bapan Namalyari, agyan na mani andug la, asê makapitas kasalanan. ¹² Nuwa si Cristu, kay kakatamisan nan in-andug ga sarili na para sa mani kasalanan tamu buy nukad day abiin

---

* **10:7** 10:7 Mani Kanta 40:6-8.

makanuman. Pamakayari, niknu ya sa wanan Bapan Namalyari. ¹³ Buy amêsên, kay pan-êtêngên na tanay panawun na ipasukun Bapan Namalyari kanay mani kapati na. ¹⁴ Kabay sa kapamilatan kakatamisan pag-andug Cristu, dinyag nan ganap kanuman na mani tawuy inlinis na sa kasalanan.

¹⁵ Ya Ispiritun Bapan Namalyari ya mag-papêtêg tungkul baysên. Ta ati ya sinabi na,

¹⁶ “Pallumatêg panawun abitu,
ati ya bayuy kasunduan ya daygên ku sa
mani tawu ku.

Idin ku sa bêkê lay mani utus ku
buy itatak ku sa isip la.”†

¹⁷ Sinabi pun êt Panginuun,
“Litêpên kinay mani kasalanan la
buy nangadawak ka diyag la.”‡

¹⁸ Kabay ta pinatawad dan Bapan Namalyari ya mani kasalanan tamu, a tamina kaylangan daygên pun na pag-andug para sa mani kasalanan tamu.

Makapagdani kitamina kan Bapan Namalyari

¹⁹ Kabay mani mapatêl, gawan sa dayan Jesus, malyari kitaminan makasun sa Pinakabanal la Lugal un ayin limu.§ ²⁰ Tagawan sa kapamilatan pamiandug Jesus un lawini na, imbuklat na kantamuy bayu buy nabyay ya dan papakun sa kapakan makwal la kurtinay pinaglingling amên makapagdani kan Bapan

† **10:16** 10:16 Jeremias 31:33. ‡ **10:17** 10:17 Jeremias 31:34.

§ **10:19** 10:19 Ya labay sabin, malyari kitaminan magdani kan Bapan Namalyari un dilag kapatêtbêkan.

Namalyari.* ²¹ Dakila ya pinakapuun pari tamu ya sabay si Jesus ya mamaala sa pamilyan Bapan Namalyari!† ²² Kabay magdani kitamu kan Bapan Namalyari un buun bêkê buy dilag napas-êy ya panampalataya. Magdani kitamu kanan malinis say nakêm tamu, gawan paran inwisikan nan dayan Jesus sa mani bêkê tamu buy paran inuyasan nan malinis sa lanêm ma lawini tamu. ²³ Manugêl kitamun dilag kapilmian buy agana kitamu magluway nakêm gawan tapat si Bapan Namalyari buy tuparên nay impangaku na kantamu. ²⁴ Pagpilitan tamun maisagyat ta balang gisa un miidu buy pawan manyag mangêd. ²⁵ Agana kaw sumawan makitipun bilang mani manampalataya kaparisun naugalyan nan dakun umnu, nun a papas-êyên yuy nakêm balang gisa, luyang nga amêsên, ta marani yay pag-udung Jesus.

²⁶ Pamakayari tamun natandan na kapêtêgan tungkul sa andug Jesus buy nu pan-isundu tamu pun na panyag kasalanan, ayin nan taganan kaatag andug ga maidin amên mapatawad da mani kasalanan tamu. ²⁷ Ayin kaatag mangêtêng sa mani tawuy mallumaban kan Bapan Namal-

---

* **10:20** 10:20 Sabitun nati si Jesus sa kurus, bêngat tan niatag ga makwal la kurtina ya mananip sa Pinakabanal la Lugal sa Templu. Mamipatanday ati ya malyari kitaminan magdani kan Bapan Namalyari, tagawan sa kamatyan Jesus, nitas sa mani kasalanan tamu ya sabay ya mamisyay sa mani tawu kan Bapan Namalyari. Basên tamuy tungkul sa kurtina sa librun Lucas 23:44-46 buy sa Marcos 15:37-38. † **10:21** 10:21 Ya labay sabin pamilyan Bapan Namalyari baydi, sabay ya mani tawuy manampalataya buy magpasakup kan Bapan Namalyari.

yari, nun a ya mamakapalimuy pangukum buy ya magdêkêtdêkêt ta apuy. ²⁸ Isipin tamuy ati. Sabitun nuna, ya sisabêt man na mallabag sa Kautusan na impasulat kan Moises, pampatin yan ayin lunus nu napagpapêtgan luwa o tatluy nakakit ya pallabag na. ²⁹ Amêsên, nu pampatin na tawuy mallabag sa Kautusan, luyang ngay tawuy mandustak sa Anak Bapan Namalyari. Mas nabyat ta parusay matanggap na, gawan pandaygên nan ayin kapukatan na dayan Jesus ya sabay ya nallinis sa mani kasalanan na buy nagpapêtêg sa kasunduwan Bapan Namalyari. Agyan na Ispiritun Bapan Namalyari ya nam-i kantamun kangêdan na, dinustak na êt. Kabay taganan nabyat ta parusay idin sa tawun abiin! ³⁰ Tanda tamuy abiin gawan tanda tamuy si Bapan Namalyari ya taganan nagsabin, "Sikuy mangablas, sikuy mamarusa."‡ Buy dilag êt nakasulat ta paradi, "Si Bapan Namalyari ya mangukum sa mani tawuy pag-arian na."§
³¹ Mamakapalimu taganay pamarusan Bapan Namalyari ya nabyay!

³² Nuwa sikaw wa mapatêl ku, ganakên yuy kabilyan yu sabitun nasawangan na isip yu. Agyan sadyay pamasakit la gawan sa panampalataya yu, nibabata kaw pun êt buy asê sinumuku. ³³ Nu misan, pampustakên kaw buy pampasakitin sa arapan mani tawu. Buy nu misan êt, panawyunan yuy mani mapatêl la mandumanas parabaysên na panubuk. ³⁴ Gawan sa uras sa

‡ 10:30 10:30 Deuteronomio 32:35.
 Deuteronomio 32:36; Mani Kanta 135:14.

§ 10:30 10:30

nakasukul la mapatêl yu, pandamayan yu sila. Buy agyan pansamsamên nay pibandiyan yu, mibabata kaw pun êt un dilag tula gawan tanda yuy dilag gan nakal-an para kamuyu ya mas mangêd da pibandiyan na asê mitas kanuman.

³⁵ Kabay manugêl kaw napas-êy sa paniwala kan Bapan Namalyari gawan dilag nakalan para kamuyuy mamangêd da gantimpala.

³⁶ Kaylangan yun mibabata amên masunul yuy kalabayan Bapan Namalyari. Sa pakapakun baydu, matanggap yuy impangaku na kamuyu.

³⁷ Tagawan idi sa Kasulatan,
 “Ya pan-êtêngên yun lumatêng, marani yana.
 Ayina mabuyutan.”

³⁸ Buy sinabi pun êt Bapan Namalyari,
 “Ya tawuy matinêk sa pangêlêw ku,
 bumyay ya ayun sa panampalataya na.
 Nuwa nu magpabukut ya kangku,
 a yina kapapaidu kangku.”*

³⁹ Nuwa sikitamuy mapatêl, a kitamu kaawyun sa mani tawuy magpabukut kan Bapan Namalyari ya milaku sa ayin katganan na kaparusan, nun a kaawyun kitamu sa mani manampalatayay miligtas.

11

Mani mangangêd da alimbawan panampalataya

¹ Amêsên, nu dilag kitamun panampalataya kan Bapan Namalyari, dilag kitamun kapilmian na matanggap tamuy pan-êtêngên tamu ya a

---

* **10:38** 10:38 Habakuk 2:3-4.

tamu pun nakit. ² Buy gawan parabaysên êt ta panampalatayan mani ninunu tamu, kinaidwan silan Bapan Namalyari.

³ Sa kapamilatan panampalataya tamu, mapukatan tamuy dinyag Bapan Namalyari ya babun luta buy langit sa kapamilatan sabi na. Kabay ya kaganawan bagay ya mangakitan tamu, naubat sa mani bagay ya asê mangakitan.

⁴ Isipin tamu si Abel. Gawan sa panampalataya na, nag-andug ya kan Bapan Namalyarin mamangêd da andug kaysa sa andug patêl na ya si Cain.* Buy gawan sa panampalataya na, intuwad yan Bapan Namalyarin matinêk, gawan tinanggap Bapan Namalyari ya mani andug na. Kabay agyan nati ya si Abel, dilag yapun maituru kantamu sa kapamilatan panampalataya na.

⁵ Gawan sa panampalatayan Enoc, a ya nati nun a nabyay yan gintan Bapan Namalyari sa langit.† Ubat ta baydu, ayina nakitan sa babun luta. Pansabin sa Kasulatan ya nagin kapapaidu si Enoc kan Bapan Namalyari. Kabay gintan yan Bapan Namalyari sa langit. ⁶ Nuwa ya tawuy ayin panampalataya, a ya mamakapaidu kan Bapan Namalyari. Tagawan nu sisabêt man na magdani kan Bapan Namalyari, sêpat nan paniwalan na dilag Namalyari buy sêpat na êt paniwalan na mam-i si Bapan Namalyari un gantimpala sa mani tawuy mangkap kana.

⁷ Elêwên tamu si Noe.‡ Gawan sa panampalataya na, pinaniwalan nay pamatandan Ba-

---

* **11:4** 11:4 Genesis 4:1-16. † **11:5** 11:5 Genesis 5:24. ‡ **11:7** 11:7 Genesis 6:9-8:22.

pan Namalyari tungkul sa maragul la lanab ba palatêng. Kabay sinunul nay utus Bapan Namalyari. Nanyag yan barku amên miligtas ya buy pamilya na. Buy gawan sa panampalataya na, întuwad yan Bapan Namalyarin matinêk, nuwa ya mani tawu sa babun luta, inatulan sila gawan ayin silan panampalataya kan Bapan Namalyari.

⁸ Para êt taman baydu si Abraham. Gawan sa panampalataya na, sinunul na si Bapan Namalyari sabitun impalaku ya sa lugal la impangakun Bapan Namalyari kana. Namita ya agyan a na tanda nu antuy lugal la lakwên na. § ⁹ Buy gawan sa panampalataya na êt, nanugêl ya bilang dayuwan sa lugal la impangakun Bapan Namalyari ya idin na lanu kana. Kay tolday tutugêlan Abraham. Para êt bayduy tutugêlan anak na ya si Isaac buy ya apu na ya si Jacob ya magmana êt sa impangakun Bapan Namalyari kan Abraham. ¹⁰ Agyan parabaysên, nibabata si Abraham gawan na pêtêg ga lugal la pan-êtêngên nay gisay balayan na manugêl kanuman, ya mismun si Bapan Namalyari ya nagpalanu buy namipaydêng.*

¹¹ Gawan sa panampalatayan Abraham, nakaanak ya kan Sara agyan layus sina buy tuwa silayna, gawan naniwala si Abraham ma tuparên Bapan Namalyari ya pangaku nay manganak si Sara. † ¹² Kabay ubat sa gisay tawu

---

§ **11:8** 11:8 Genesis 12:1-4. * **11:10** 11:10 Ya balayan na pantukuyun di, sabay ya bayun balayan Jerusalem ya idi sa langit. † **11:11** 11:11 Genesis 18:11-14; 21:1-2.

ya si Abraham ya ayin nan pag-asan makaanak pun, naubat pun kanay gisay layi ya kasin lakên mani bêtêwên sa langit buy mani balas sa agid dagat ya asê mabilangbilang.

¹³ Ya kaganawan tawun abiin, natin manampalataya pun kan Bapan Namalyari. Sabitun nabyay sila pun, a la pun natanggap pa mani impangakun Bapan Namalyari, nuwa napilmi silan lumatêng nga allu, matanggap lay pan-êtêngên la. Pan-ituwad lay sarili lan kay dayuwan sila baydi sa babun luta. ¹⁴ Ya mani tawuy magsabin parabaysên tungkul sa sarili la, pan-ipakit lay mangkap silan sarili lan lugal. ¹⁵ A la pan-isipin na lugal la ubatan la, gawan nu parabaysên, malyari sila pun makapag-udung baydu. ¹⁶ Nuwa alwan parabaysên, gawan na labaylabay lan lakwên, abituy mamangêd da lugal ya ayin kaatag nun a ya balayan na idi sa langit. Kabay asê pan-ikadêng-êy Bapan Namalyari ya bêtêwên yan Namalyari la. Pêtêg ga abiin gawan taganan dilag yan in-il-an na balayan baydu sa langit para kalla.

¹⁷⁻¹⁸ Isipin tamu si Abraham sabitun labay Bapan Namalyarin subukan na panampalataya na.‡ Gawan sa panampalataya na, tinupad nay utus ya iandug na si Isaac ya anak na agyan si Isaac ka kagisagisay anak na buy agyan impangakun Bapan Namalyari ya si Isaac ya pangubatan malakêy layin Abraham. Nakal-an na si Abraham ma patin nay anak na,§ ¹⁹ gawan maniwala yan agyan mati si Isaac, agyu yan

‡ **11:17-18** 11:17-18 Genesis 22:1-14.
Genesis 21:12.

§ **11:17-18** 11:17-18

pabyayên manguman Bapan Namalyari. Buy bilang para yabay bayduy nalyari sên in-udung si Isaac kan Abraham ya nabyay pun.

²⁰ Si Isaac, gawan sa panampalataya na, sinabi na kan Jacob buy kan Esau, “Maanak kuway, labay kuy pagpalên kaw Bapan Namalyari sa lumatêng nga panawun.”*

²¹ Si Jacob, nanampalataya ya êt kan Bapan Namalyari. Kabay bayu yapun mati, pinagpala nay maapu na kan Jose buy kaban nakapaluntuy baba na sa têkên na, nangulimên ya kan Bapan Namalyari.†

²² Buy gawan sa panampalataya êt Jose kan Bapan Namalyari, sên marani yinan mati, sinabi na sa mani kaparisu nan mani Israelita, “Lumatêng nga alluy mita kaw sa Egipto buy nu mita kaw, gêtan yuy mani but-u ku.”‡

²³ Ganakên tamu êt si Moises. Gawan sa panampalatayan mangatwa na, a sila nalimun nallabag sa utus ari sa Egipto ya patin na mani kulaw wa lawyaki. Kabay sabitun in-anak si Moises buy nakitan lan mamangêd ya, intagu laya sa lalên tatluy buwan amên a ya mapatin mani sundalus ari.§

²⁴ Gawan sa panampalatayan Moises kan Bapan Namalyari, sên bayuntawuy na, sinabi na sa mani tawuy a na labay bêngên yan anak

---

* **11:20** 11:20 Genesis 27:1-40. † **11:21** 11:21 Genesis 48:1-20.

‡ **11:22** 11:22 Genesis 50:24-25. § **11:23** 11:23 Exodo 2:1-10.

prinsesa sa Egipto, agyan siya pun na nama-ragul kana.* ²⁵ Sinabi nay abiin, gawan mas labay na pun na makiawyun ya sa kasakitan na madanasan kaparisu nan pinilin Bapan Namalyarin kay kana, kaysa sa magpakapda sa mani asê mapêng nga tulay pan-idin kasalanan. ²⁶ Para kana, mas mangêd da pandustakên ya gawan sa panampalataya na sa Mamiligtas ya lumatêng kaysa mapakanay kaganawan pibandiyan Egipto. Tagawan pawa nan panisipin na gantimpalay idin kanan Bapan Namalyari sa lumatêng nga panawun.

²⁷ Gawan êt sa panampalatayan Moises, namita ya sa Egipto buy a ya nalimun manubag kanay ari. Nibabata ya gawan paran nakitan nay Bapan Namalyari ya asê mangakitan. ²⁸ Gawan êt sa panampalataya na, sabitun impaudung yan Bapan Namalyari sa Egipto, sinabi na sa mani Israelita, “Ati ya utus Bapan Namalyari ya sêpat yun daygên amên miligtas sa mani panganay yu. Punwan yun dayan tupay mani pasbul bali yu amên libasan ang-el sa uras sa patin nay kaganawan panganay baydi sa Egipto.” Buy bayduy na nag-umpisay pangapun un pesta ya pambêgên, “Pestan Kaligtasan sa Egipto.”†

²⁹ Gawan sa panampalatayan mani Israelita

---

* **11:24** 11:24 Maragul la si Moises bayu na natandan ya gisa ya awêd Israelita buy alwan Egipto. † **11:28** 11:28 Ya nalyari, pinatin ang-el ya kaganawan panganay un mani Egipto, anak man o tuwa. Agyan ya mani panganay ya ayup, pinati na êt. Nuwa niligtas ya mani panganay un mani Israelita gawan pamakakit un ang-el un daya sa mani pasbul la, inlibasan nay mani bali la.

kan Bapan Namalyari sabitun inlakwanan lay Egipto, nakalipay sila sa Dagat ta Naudit ya paran dinuman sa namalay luta. Nuwa sên sinubukan maglipay mani managal kalla ya taga Egipto, nalumud silan kaganawan.‡

³⁰ Gawan sa panampalataya êt mani Israelita, nalasak ka bakud da pader ya nakapalitêng sa balayan Jerico pamakayari lan inlibut ta lawasan balayan sa lalên pituy allu.§

³¹ Si Rahab, gisa yan babayi ya pambayaran na manugêl baydu sa Jerico. Nuwa sên inlumâtêng nga mani ispiyan Israelita, sinawpan na sila gawan manampalataya ya kan Bapan Namalyari. Kabay a ya pinati kaawyun mani kabalayan na ya asê manampalataya kan Bapan Namalyari.*

³² Malakê pun dayi ya itutu ku kamuyu, nuwa dat mangulang kitamu sa uras nu tisatisanên ku pun na tungkul kallan Gideon, Barak, Samson, Jefte, David, Samuel buy kaatag pun na propeta.

³³ Sa kapamilatan panampalataya la kan Bapan Namalyari, nasambut lay mani kaarian, namaala silan dilag katuynungan buy tinanggap lay mani impangakun Bapan Namalyari. Gawan sa panampalataya la, a sila dakun pinakun mani lewun. ³⁴ Buy ya dakun umnu kalla, sên insamwag sa magdêkêtdêkêt ta apuy, a sila naslêb. Dilag dakun umnu kallay patin dayi sa ispada,

---

‡ **11:29** 11:29 Exodo 14:1-31. § **11:30** 11:30 Sabitun panawun na abiin, makipaglaban na mani Israelita sa mani taga Jerico buy si Josue ya mamunu kalla. Mabasa tamuy kwentun ati sa librun Josue 6:1-21. * **11:31** 11:31 Josue 2:1-22; Josue 6:22-25.

nuwa niligtas sila. Ya kaatag kallay nangayna, nuwa pinapas-êy silan Bapan Namalyari. Buy nagin napas-êy sila sa pamikilaban la. Kabay nasambut buy naipabita lay mani sundalus ya dayuwan. ³⁵ Dilag gaman babayi ya gawan sa panampalataya la kan Bapan Namalyari, nangu-man pinabyay ya mani anak lay nati. Ya kaatag gaman na manampalataya kan Bapan Namalyari, pampasakitin angga sa mati sila. A sila nakalabay sa pan-ialuk lay kalayaan kasagilin pagtalibatuk la sa panampalataya la kan Bapan Namalyari, gawan agyan patin sila, tanda lay pabyayên silan Bapan Namalyari sa lumatêng nga panawun buy matanggap lay mamangêd da biyay. ³⁶ Ya kaatag gaman, gawan sa panampalataya la, nadanasan lay mani pandustak buy inlatiku sila. Buy ya kaatag, intanikala buy insukul. ³⁷ Ya kaatag, tinunggun binatang angga sa nati. Ya kaatag gaman, inlagari angga sa maputus sa lawini la buy dilag êt pinati sa ispada. Ya dakun umnu kalla, nagtukawan buy nagyaming tanan balat tupa buy kambing. Nadanasan lay magkasakit, pampasakitin silan mani tawu buy tinunggun pinustak. ³⁸ Nagtapan sila sa kakyangan buy sa mani bung-uy buy nanugêl sila tana sa mani lêyang buy sa mani pagtagwan sa lalên luta. Asê taganan naspas para kallay manugêl baydi sa babun luta!

³⁹ Mani mapatêl, pakalêng-ên yuy ati. Ya kaganawan tawuy sinabi ku baydi, kapapaidu sila kan Bapan Namalyari gawan sa panampalataya la. Nuwa a la natanggap sa kapanawunan lay impangakun Bapan Namalyari, ⁴⁰ tagawan dilag

gaman mamangêd da palanu si Bapan Namalyari para kantamu. Ya labay na, kaganawan tamu miaagnan magin ganap.

12

Ya pamitinêk Bapan Namalyari sa mani anak na

¹ Kabay amêsên, gawan napalitêngan kitamun malakêy tawuy niunay na kantamun nagpapêtêg sa panampalataya la, kabay sêpat tamun lakwanan na mani kasalanan buy dakun sabêt ta mamênbên kantamu buy buun nakêm tamun daygên na kalabayan Bapan Namalyari ya panipadyag na sa balang gisa. Mibabata kitamu angga sa katganan kaparisun gisay mangapal sa puwayuwan. ² Kaban mamwayu kitamu, iêlêw tamu kan Jesus sa pangêlêw tamu ta sabay siyay pinangubatan panampalataya tamu buy siyay mamapas-êy panampalataya tamu angga sa magin ganap pa abiin. Pinibabatan nay kasakitan buy a na ingkadêng-êy ya impaku ya sa kurus, ta tanda nay madanasan nay kasiglan na idin Bapan Namalyari kana. Buy amêsên, nakaiknu wiina sa wanan turonun Bapan Namalyari.

³ Pawa yun ganakên na pamibabatan Jesus sa pamasakit sa gamêt mani makasalanan na tawu amên sa pakapakun baydu, asê mangaynay nakêm yu.

⁴ Sa pamikilaban yu sa kasalanan, ayin pun pinati kamuyu gawan sa panampalataya yu.

⁵ Dat naliwan yinay pangaral Bapan Namalyari kamuyu bilang mani anak na. Sinabi na,

“Anak kuway, agana mu daygên ayin pukat ta pamitinêk Panginuun,

buy agana mu paynên na nakêm mu nu pan-aralên naka.

6 Tagawan pan-itinêk Panginuun na mani kakaidwan na, buy pangkumpasan nay pan-ituwad nan mani anak.”*

7 Kabay pibabatan yuy kaganawan kasakitan bilang pamitinêk Bapan Namalyari kamuyu, gawan pan-ituwad nakaw mani anak na. Sisabêt ta anak ka asê pan-itinêk bapa na? 8 Kabay nu a kaw pan-itinêk Bapan Namalyari kaparisun pamitinêk na sa kaganawan mani anak na, labay sabin, a kaw pêtêg mani anak Bapan Namalyari nun a anak kaw kaatag. 9 Agyan na mani bapa tamu baydi sa babun luta, mamitinêk êt kantamu. Kabay gawan baysên, pan-igalang tamu sila. Nuwa luyang kitamu pun magpasakup sa Bapa tamuy idi sa langit ya mamitinêk kantamu amên bumyay kitamu. 10 Tagawan ya mani bapa tamu baydi sa babun luta, kay pan-itinêk la kitamu sa naêpêk ka panawun ayun sa pan-isipin la ya makakangêd kantamu. Nuwa ya pamitinêk Bapan Namalyari kantamu, para sa ikakangêd tamu amên magin banal kitamu kaparisu na. 11 Awu, tanda tamuy a kitamu matula nu pan-itinêk kitamu, nun a malungkut kitamu. Nuwa ya maidin na kantamu, kapatêt bêkan buy matinêk ka pamibiyaybiyay.

Pamatanda buy tipan

* 12:6 12:6 Mani Kawikaan 3:11-12

¹² Kabay mani mapatêl, pas-êyên yuy nakêm yu ta paran a kawna kababa buy yumêgêl-yêgêl tanay tul yu gawan sa kasakitan na mangadanasan yu. ¹³ Bumyay kaw sa matinêk ka pamibiyaybiyay amên ya mani mapatêl la manunul kamuyu ya mangaynay panampalataya ya paran tumakislad, asê sumuku nun a pumas-êy pun na panampalataya la.

¹⁴ Pagpilitan yun bumyay dilag mangêd da pamikiawyun sa kaganawan tawu buy pagpilitan yun magin banal la pamibiyaybiyay yu. Tagawan nu asê banal la pamibiyaybiyay yu, a yu makitan na Panginuun. ¹⁵ Illagan yuy ayin sisabêt man kamuyuy magpabukut sa kangêdan Bapan Namalyari. Agana kaw mamitanêm sakit nakêm amên asê midamay ya malakê gawan abiin na pangubatan gulu. ¹⁶ Illagan yu êt ta ayin sisabêt man kamuyuy makikanayun. Buy agana yu tubsun si Esau ya dinyag nan ayin pukat ta kalabayan Bapan Namalyari ta insagili na sa gisay kaêkanan na karapatan na bilang panganay.† ¹⁷ Buy tanda yu êt ta pamakayarin abitu, inyawad na pun sa bapa nay pagpapalay para kana bilang panganay. Nuwa a ya inlêngên bapa na agyan sabêt pun na pamikisabi buy panangis sa daygên na. Tagawan taganan asina maibayu pun na dinyag na.‡

¹⁸ Kabay mani mapatêl, isundu tamuy panampalataya tamu. Ta ya pagdani tamu kan Bapan Namalyari, asê kaparisun pagdanin mani ninunu tamu sabitun nuna. Nilatêng sila sa

---

† **12:16** 12:16 Genesis 25:27-34. ‡ **12:17** 12:17 Genesis 27:1-41.

gisay bung-uy ya sabay ya Bung-uy Sinai. Sa bung-uy abitu, nakit lay magdêkêtdêkêta apuy buy nadanasan lay mamakapalimuy kadlêman buy sadyay lakas angin. ¹⁹ Dilag silan nalênggêy sênêg patutut buy tunuy ya magsabi. Buy sên nalênggê lay tunuy abitu, nagmakalunus sila ya agana yapun magsabi kalla. § ²⁰ Nasabi lay abiin, gawan a la mabatay utus sa sinabi kalla, “Nu sisabêta man kamuyuy miturak sa bung-uy ya ati agyan ayup, batwan angga sa mati!”* ²¹ Pêtêg mamakapalimuy nakitan la sa bung-uy abitu! Kabay agyan si Moises, nakapagsabi yan paradi, “Manginagin naku sa limu!”†

²² Nuwa sikitamu, alwan parabaysên na pagdani tamu kan Bapan Namalyari. Gawan nakalatêng kitamina sa Bung-uy Zion ya binyan balayan Namalyari ya nabyay. Ya balayan na abiin, sabay ya Jerusalem ma idi sa langit ya dilag mani ang-el la a mabilangbilang nga masiglan mititipun. ²³ Nakalatêng kitamina sa pamititipun mani pan-ituwad Bapan Namalyarin mani panganay na.‡ Sabay silay mani tawuy nakasulat tay lagyu la baydu sa langit

---

§ **12:19** 12:19 Exodo 19:16-19; 20:18-19. Nalyari ya ati sabitun idi sa kakyangan na mani Israelita, kaawyun si Moises. Abiin ya uras ya indin Bapan Namalyari ya Kautusan na, ya impasulat na kan Moises sa mani natapil la batu. * **12:20** 12:20 Exodo 19:12-13. † **12:21** 12:21 Deuteronomio 9:19. ‡ **12:23** 12:23 Mangêda kabilyan mani panganay un mani Israelita, gawan ayun sa naugalyan la, ya manay matanggap panganay mas dobli kaysa mani patêl na. Kabay sikitamun mani manampalataya kan Bapan Namalyari, pan-ituwad na kitamu alwan kay mani anak na, nun a mani panganay na.

buy amêsên kaawyun la kitamina. Kaawyun kitamu êt mani kaladwan mani tawuy panituwad Bapan Namalyarin matinêk sabitun nuna buy amêsên dinyag naynan ganap. Nagdani kitamina kan Bapan Namalyari ya sabay ya mangukum sa kaganawan tawu ayun sa mani dinyag la. ²⁴ Nagdani kitamu êt kan Jesus ya sabay ya mamilatan kantamu kan Bapan Namalyari sa bayuy kasunduwan. Ya dayan Jesus ya nantulu, sabay ya magpapêtêg ga pinatawad day mani kasalanan tamu. Buy mas mangêd pun na abiin kaysa sa dayan Abel la manyawad katuynungan. §

²⁵ Kabay mangillag kaw buy agana yu pag-patawanan si Bapan Namalyari ya magsabi kantamu. Agana kitamu makitbus sa mani tawu sabitun nuna ya asê nallêngê kan Moises sabitun impatanda nay mani utus Bapan Namalyari baydu sa bung-uy. Taganan a sila niligtas sa parusa. Kabay luyang kitamun asê miligtas sa parusa nu a tamu lêng-ên si Bapan Namalyari ya mismun magsabi ubat sa langit. ²⁶ Naêyêg ga luta sabitun nagsabi si Bapan Namalyari baydu sa bung-uy. Buy amêsên, nangaku ya. Sinabi na, “Umanên ku pun êyêgên na babun luta buy alwan kay abiin, nun a kaawyun na langit.”* ²⁷ Ya sabi ya “Umanên ku pun,” mamipatandan itas Bapan Namalyari ya kaganawan dinyag na

---

§ **12:24** 12:24 Sabitun pinati si Abel un patêl na ya si Cain, sinabin Bapan Namalyari ya si dayan Abel paran masnêg yan magsabin manyawad katuynungan gawan sa nalyari kana. Basên tamu sa Genesis 4:8-12. * **12:26** 12:26 Hagai 2:6.

ya malyarin maêyêg amên ya kay manugêl, sabay yaman na mani bagay ya asê malyarin maêyêg.

²⁸ Kabay magpasalamat kitamu kan Bapan Namalyari gawan kaawyun kitamu sa kaarian nay asê maêyêg. Ulimênên tamu ya sa paralan na mamakapaidu ya dilag limu buy panggalang kana, ²⁹ gawan nu mamarusay nay Bapa tamun Namalyari, napakaapuy yan manggilud da makauapud.†

13

Mani diyag buy andug ga kapapaidu kan Bapan Namalyari

¹ Mani mapatêl, bilang mipapatêl kan Cristu, isundu yuy pamiidu yu. ² Pawa yun padausun ya mani mamaku sa bali yu. Dilag mani tawu sabitun nuna ya nanyag abitu buy a la tanday mani ang-el la awêd da pinadaus la. ³ Damayên yuy mani mapatêl la idi sa sukulan ya paran makasukul kaw êt kaawyun la buy damayên yu êt ta mani mapatêl la pampasakitin na paran mandumanas kaw êt parabaydu.

⁴ Ya pag-asawa, sêpat yun paulagên buy sêpat a kaw makikanayun, gawan atulun Bapan Namalyari ya mani makikanayun buy mani manakpi. ⁵ Agana kaw maglupan pera, nun a matula kaw nu sabêt ta abituy idi kamuyu, gawan sinabin Bapan Namalyari,
“A kataw lakwanan o paulayan.”*

---

† 12:29 12:29 Deuteronomio 4:24. * 13:5 13:5 Deuteronomio 31:6-8.

⁶ Kabay buun nakêm tamun sabin,
 “Si Bapan Namalyari ya manawup kangku.

Kabay a ku malimu.

Sabêt ta madyag tawu laban kangku?”†

⁷ Mani mapatêl ku, ganakên yuy mani nunan namun kamuyu ya nangaral kamuyun Sabin Bapan Namalyari. Ganakên yuy mangêd da ugali buy ya mangêd da diyag la kaban nabyay sila. Buy tubsun yuy panampalataya la. ⁸ Si Jesu Cristu, a ya magbayu. Nu sisabêt ya sabitun nuna, para ya êt baydu amêsên buy kanuman.

⁹ Kabay agana kaw makipapaniwala sa dakun sabêt man na aral la asê parisu sa aral la paniwalan tamu. Mas mangêd da papas-êyên tamuy panampalataya tamu sa kapamilatan kangêdan Bapan Namalyari kaysa sa kapamilatan panunul sa mani kautusan tungkul sa pangkanên ya asê makasawup sa mani manunul baysên.‡ ¹⁰ Sikitamun mani manampalataya kan Jesus, dilag kitamun pamiandugan ya pagandugan, nuwa ayin karapatan makiêm di ya mani maglingkud sa Tolday Pangulimênan.§

¹¹ Ayun sa naugalyan la, ya dayan mani ayup pa pinaraya, pan-igtan pinakapuun pari sa lalên

---

† **13:6** 13:6 Mani Kanta 118:6. ‡ **13:9** 13:9 Indap mani Israelita ya magin malinis sila sa pangêlêw Bapan Namalyari sa panunul la sa naugalyan ayun sa mani kautusan tungkul sa mani pangkanên ya malyari lan kanên buy tungkul sa pamiandug mani ayup. Basên tamu sa Hebreo 9:9-10. § **13:10** 13:10 Ya labay sabin ati, “Dilag gan in-andug para kantamun ya sabay si Jesus. Nuwa a sila malyarin makiawyun sa kangêdan un andug ga ati ya mani maniwala pun sa mani pan-iandug sa pamiandugan la.”

Pinakabanal la Lugal bilang andug sa mani kasalanan mani tawu. Nuwa ya mani lawinin ayup, pan-êwêkên sa lawasan bibiyan la. ¹² Para êt baysên na nalyari kan Jesus. Pinati ya sa lawasan balayan amên sa kapamilatan daya na, malinis nay mani tawu sa mani kasalanan la.* ¹³ Kabay mag-awas kitamu sa balayan† amên magdani kan Jesus buy makibêtêk kitamu kana sa pamibabata na sa kapapadêng-êy ya pamasakit. ¹⁴ Gawan alwan baydi sa babun lutay pêtêg tamun balayan, nun a pan-êtêngên tamuy balayan na lumatêng pun.

¹⁵ Kabay pawa kitamun mamiandug pangulimên kan Bapan Namalyari sa kapamilatan Jesus. Ya mani andug ga abiin sabay ya mani sabi ya mamipatandan pangilala tamu kana. ¹⁶ Pawa kaw manyag manged buy mapanawup sa kaatag, gawan ya parabaysên na kalasin pag-andug, kapapaidu kan Bapan Namalyari.

¹⁷ Sunulun yuy mani mamunu kamuyu buy pasakup kaw kalla, gawan silay mangillag kamuyu. Buy lumatêng nga alluy silay managut kan Bapan Namalyari tungkul kamuyu. Kabay sunulun yu sila amên magin matula sila sa panupad lan tungkulan la. Gawan nu a yu sila sunulun, malungkut sila buy asê makasawup pa abiin kamuyu.

Tawlin tipan

---

* **13:12** 13:12 Malyarin ya labay êt sabin, “madyag nan banal la mani tawu.” † **13:13** 13:13 Malyarin paradi ya labay sabin: Lakwanan tamuy manan naugalyan ya pansunulun tamu amên kay si Jesus ya sunulun tamu.

18 Mani mapatêl, manalangin kaw para kanyan ta napilmi kay ya malinis sa nakêm yan buy ya labay yan, bumyay kay ayin ikadêng-êy sa kaganawan pandaygên yan. 19 Makisabi yaku kamuyu ya manalangin kaw para kangku ya makakamut takun makapag-udung baysên kamuyu.

20 Buy manalangin naku êt kan Bapan Namalyari para kamuyu. Siyay pinangubatan kapatêtbékan buy siya êt ta namabyay sa Panginuun tamun Jesus ya Dakilay Pastul tamu. Buy sa kapamilatan dayan Jesus, pinapas-êy Bapan Namalyari ya ayin katganan ya kasunduwan na. 21 Manalangin naku kan Bapan Namalyari un paradi, “Bapa kun Namalyari, labay kuy biyan muy mapatêl kun kaganawan kaylangan la amên masunul lay kalabayan mu. Buy labay kun sa kapamilatan Jesu Cristu, daygên mu sa biyay lay kaganawan kapapaidu sa pangêlêw mu. Ulimênên yan ayin kapupusan si Jesus! Awuy Panginuun!”

22 Mani mapatêl, makisabi yaku kamuyun pibabatan yun lêng-ên na kaganawan sinabi ku sa sulat ku, gawan kay naêpêk ka sulat ta ati. 23 Labay ku êt matandan yuy imbus sana sa sukulan na patêl tamun si Timoteo. Buy nu tambêng yan milatêng baydi, pakilaku ku ya sa pamaku ku baysên kamuyu.

24 Sabin yu sa mani mapatêl la mamunu kamuyu baysên buy sa kaganawan pinilin Bapan Namalyarin kay kana ya nagpapakun silayna.

Sinabi êt awêd mapatêl tamuy taga Italiay nag-papakun kawna.

²⁵ Labay kun manugêl kamuyun kaganawan ya kangêdan Bapan Namalyari. [Awuy Pangin-uun.]

Aytan Mag-Indi
Portions of the Holy Bible in the Ayta Mag-Indi
language of the Republic of the Philippines

copyright © 2020 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mag-Indi Ayata (Ayta, Mag-Indi)

Contributor: SIL International (in Asia)

All rights reserved.

2021-03-04

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

5d8de8ae-07a5-5b18-b655-c49f7f259880